

Ορθόδοξος Συναξαριστής :: <https://www.saint.gr>

Οσία Υπομονή

Επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας στην διεύθυνση: <http://www.saint.gr/1661/saint.aspx> για περισσότερες πληροφορίες για τον βίο (ονόματα, βίντεο, ακολουθίες, φωτογραφίες κτλ) καθώς και για τυχών ενημερώσεις - διορθώσεις.

Τελευταία ενημέρωση βιογραφίας: 1/4/2012 4:59:00 μμ
Δημιουργία εγγράφου: 22/02/2025 10:43:37

Σύνοψη

Τύπος εορτής: Εορτάζει στις 29 Μαΐου εκάστου έτους.

Ιερά Λείψανα: Η Κάρα της Οσίας βρίσκεται στην Ιερά Μονή Οσίου Παταπίου Λουτρακίου Κορινθίας.

Ημ/νια Βίου: 1/4/2012 4:59:00 μμ

Βιογραφία

Η Αγία Υπομονή, κατά κόσμον Ελένη Δραγάση, και αργότερα, ως σύζυγος του Μανουήλ Β' Παλαιολόγου, «Ελένη η εν Χριστώ τω Θεώ αυγούστα και αυτοκρατόρισα των Ρωμαίων η Παλαιολογίνα», ήταν θυγατέρα του Κωνσταντίνου Δραγάση, ενός από τους πολλούς ηγεμόνες - κληρονόμους του μεγάλου Σέρβου κράτη (βασιλιά) Στεφάνου Δουσάν. Καταγόταν από βασιλική και ευλογημένη γενιά. Στους προγόνους της συγκαταλέγονται άνθρωποι που αγίασαν όπως ο Στέφανος Νεμάνια, σέρβος βασιλέας που μόνασε με το όνομα Συμεών και ήταν κτίτορας της Ιεράς Μονής Χιλανδαρίου του Αγίου Όρους (βλέπε 13 Φεβρουαρίου). Ο Κωνσταντίνος Δραγάσης ανέλαβε την ηγεμονία του σημερινού βουλγαρικού τμήματος της βόρειο - ανατολικής Μακεδονίας, στην περιοχή μεταξύ των ποταμών Αξιού και Στρυμώνος.

Η γέννησή της τοποθετείται στα αμέσως μετά τον θάνατο το Δουσάν χρόνια. Η ανατροφή, η μόρφωση, η αγωγή της, ήταν διαποτισμένα με ό,τι ανώτερο υπαγόρευε το βυζαντινό ιδεώδες, διότι οι Σέρβοι είχαν επηρεαστεί πολύ από τον βυζαντινό πολιτισμό. Ένοιωθε τον εαυτό της περισσότερο ταυτισμένο με τον πολιτισμό και κυρίως με την εθνική συνείδηση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Συναισθηματικά και ουσιαστικά έρεπε μάλλον προς το Βυζάντιο, του οποίου επέπρωτο να γίνει Αυγούστα και Αυτοκρατόρισα, περά προς την γενέθλιο σερβική πατρίδα.

Κοντά σ' αυτά και πάνω απ' αυτά, γαλουχήθηκε με την πατροπαράδοτη στην οικογένειά της, ακράδαντη ορθόδοξη πίστη στο Θεό. Αυτή η πίστη είναι που θα την οδηγή, θα την φωτίζει, και θα την εμπνέει στην πολυτάραχη γεμάτη θλίψεις και δοκιμασίες ζωή της.

Υπολογίζεται να ήταν 19 περίπου χρονών όταν παντρεύτηκε τον Μανουήλ Β' Παλαιολόγο (τέλη του 1390 μ.Χ.), λίγους μήνες πριν γίνει Αυτοκράτορας.

Η καινούργια ζωή της Ελένης - αγίας Υπομονής, από την αρχή της έδειξε ότι θα ήταν Γολγοθάς. Πολλές ήταν οι φορές που χρειάστηκε να πιει το ποτήρι της προσβολής και του εξευτελισμού στο πλευρό του συζύγου της όχι μόνο από τους αλλόθρησκους, αλλά και από τα κατ' όνομα χριστιανικά κράτη της Δύσεως, στην απεγνωσμένη προσπάθειά του να βρει τρόπους σωτηρίας της ετοιμοθάνατης Αυτοκρατορίας.

Η Ελένη - αγία Υπομονή απεδείχθη εξαιρετικός άνθρωπος που συγκέντρωνε πολλές και μεγάλες αρετές, και ψυχική δύναμη. Έδειξε ότι είχε απόλυτη συναίσθηση τόσο της θέσης της και των περιστάσεων, όσο και του ρόλου που αυτές της υπαγόρευαν, σε όλα τα επίπεδα.

Αγαπούσε το λαό. Ήταν η μεγάλη μάνα που ο καθένας μπορούσε να προστρέξει. Συμμεριζόταν τις αγωνίες του και ανησυχίες του ενώπιον των φοβερών εθνικών κινδύνων και προσπαθούσε πάντοτε με την προσευχή, με την πραότητα της και με γλυκά και παρηγορητικά της λόγια να τον ενισχύσει. Είναι πολύ χαρακτηριστικά και εύγλωττα μέσα στην λακωνικότητά της τα όσα γράφει για την Αυτοκρατόρισα, ο σύγχρονός της φημισμένος φιλόσοφος Γεώργιος Γεμιστός - Πλήθων: «Η Βασιλίς αύτη με πολλήν ταπεινώσιν και καρτερικότητα εφάινετο να αντιμετωπίζει και τας δύο μορφάς της ζωής. Ούτε κατά τους καιρούς των δοκιμασιών απεγοητεύετο, ούτε όταν ευτυχούσε επανεπαύετο, αλλά εις κάθε περίπτωση έκανε το πρέπον. Συνεδύαζε την σύνεσιν με την γενναιότητα, περισσότερο από κάθε άλλην γυναίκα. Διεκρίνετο δια την σωφροσύνην της. Την δε δικαιοσύνην την είχε εις τελειότατον βαθμόν. Δεν εμάθαμε να κάμνει κακόν εις ουδένα, ούτε μεταξύ των ανδρών, ούτε μεταξύ των γυναικών. Αντιθέτως εγνωρίσαμε να κάμνει πολλά καλά και εις πολλούς. Με ποίον άλλον τρόπον δύναται να φανεί εμπράκτως η δικαιοσύνη, εκτός από το γεγονός του να μη κάμνει κανείς ποτέ θεληματικά και σε κανέναν κακό, αλλά μόνον το αγαθόν σε πολλούς;»

Στάθηκε αντάξια του φιλόσοφου και φιλόχριστου συζύγου της Μανουήλ. Στάθηκε άξια δίπλα του για 35 χρόνια, «συνευδοκόντας», σύμφωνα με σύγχρονή τους μαρτυρία, δηλ. όλα γινόντουσαν με συμφωνία, ομόνοια, συναπόφαση, εν πνεύματι Χριστού και αγωνιστική αγιότητα. Κατόρθωναν να τιμούν την αρετή με λόγια και έργα. «Λόγω μεν διδάσκοντας το πρακτέον, έργω δε γενόμενοι πρότυπα και εικόνες εφηρμοσμένης αγάπης».

Στο ευλογημένο ζευγάρι ο Θεός χάρισε οκτώ παιδιά. Έξι αγόρια από τα οποία τα δύο ανέβηκαν στον αυτοκρατορικό θρόνο, ο Ιωάννης Η' (1425 - 1448 μ.Χ.) και ο Κωνσταντίνος ΙΑ', ο τελευταίος θρυλικός αυτοκράτορας (1448 - 29 Μαΐου 1453 μ.Χ.- μαύρη ήμερα αλώσεως της Βασιλεύουσας). Ο Θεόδωρος, ο Δημήτριος και ο Θωμάς διετέλεσαν δεσπότες του Μυστρά, και ο Ανδρόνικος της Θεσσαλονίκης. Και δύο κορίτσια, τα οποία όμως πέθαναν σε μικρή ηλικία. Η πολύτεκνη και φιλότεκνη μητέρα γαλούχησε τα παιδιά της με τα νάματα της πίστεως και τη γλυκύτατη διδασκαλία της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας, τα οδηγούσε σε ιερά προσκυνήματα και σεβάσμια Μοναστήρια της Βασιλεύουσας, και επιζητούσε υπέρ αυτών τις ευχές των αγίων ασκητών και Γερόντων. Τα ανέθρεψε «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου», και ποτέ δεν «έπαυσε μετά δακρύων προσευχής και αγάπης να νουθετή ένα έκαστον». Με υπομονή και επιμονή, με προσοχή και προσευχή σμίλεψε τους χαρακτήρες τους, τους έδωσε μαζί με το «ζην» και το «εύ ζην». Έτσι, κατάφερε, μεταξύ άλλων, να θέσει τέρμα στις επί 90 περίπου χρόνια συγκρούσεις μεταξύ των μελών της αυτοκρατορικής οικογένειας για την εξουσία που είχαν εξαντλήσει την αυτοκρατορία. Οι όποιες διαφορές απόψεων η διενέξεις παρουσιάζονταν (μετά το θάνατο του Μανουήλ), ξεπερνιόνταν ήσυχα με το κύρος της μητρικής της παρέμβασης και της προσευχής της.

Ιδιαίτερη ήταν η αγάπη της για τα Μοναστήρια. Εκεί αναπαυόταν, ξεκουραζόταν η ψυχή της, αντλούσε δύναμη και κουράγιο για τη συνέχεια. Αυτό, το ενέπνευσε σε όλη την οικογένειά της. Ο σύζυγός της αφού παρέδωσε τον θρόνο στον πρωτότοκο Ιωάννη, δύο μήνες πριν τον θάνατό του (29 Μαρτίου 1425 μ.Χ.), απεσύρθη στη Μονή του Παντοκράτορος στην Κωνσταντινούπολη, όπου εκάρη μοναχός με το όνομα Ματθαίος. Η ίδια, μετά το θάνατο του συζύγου της έγινε μοναχή (1425 μ.Χ.) στη Μονή της κυράς Μάρθας, με το όνομα Υπομονή. Και τρία από τα παιδιά τους επίσης έγιναν μοναχοί, ο Θεόδωρος και ο Ανδρόνικος (μ. Ακάκιος) στη Μονή του Παντοκράτορος, και ο Δημήτριος (μ. Δαυίδ) στο Διδυμότειχο. Επίσης, η πενθερά της και η κουνιάδα της ετελείωσαν την ζωή τους ως Μοναχές. Το ίδιο και η εγγονή της, κόρη του γιου της Θωμά, Ελένη, που έγινε Μοναχή με το όνομα Υπομονή στη Λευκάδα.

Ακόμα, εν όσω βρισκόταν στην πατρίδα της, μαζί με τον πατέρα της έκτισαν την Ι.Μ. Παναγίας Παμμακαρίστου στο Πογάνοβο της πόλης Δημήτροβγκραντ της Ν.Α. Σερβίας. Στην Κωνσταντινούπολη είχε συνδεθεί με την Ι. Μ. του Τιμίου Προδρόμου της Πέτρας, όπου φυλαγόταν το ιερό λείψανο του οσίου Παταπίου του θαυματουργού (βλέπε 8 Δεκεμβρίου), στον οποίο η αγία Υπομονή έτρεφε ιδιαίτερη ευλάβεια. Η Μονή είχε ιδρυθεί από τον συνασκητή του οσίου Παταπίου στην Αίγυπτο, όσιο Βάρα, έξω από την πύλη του Ρωμανού πριν από το 450 μ.Χ. Με την συμβολή της αγίας ιδρύθηκε στη Μονή γυναικείο γηροκομείο με την επωνυμία «Η ελπίς των απηλπισμένων». Η ευλάβειά της προς τον όσιο Πατάπιο φαίνεται από το γεγονός ότι ο αγιογράφος του σπηλαίου του οσίου Παταπίου στα Γεράνεια όρη της Κορινθίας θεώρησε απαραίτητο να ιστορήσει την αγία Υπομονή δίπλα από το σκήνωμα του οσίου.

Άνθρωπος φωτεινός και φωτισμένος η αγία Υπομονή, προικισμένη με πολλά τάλαντα, που τα «εμπορεύθηκε» με σύνεση και σωφροσύνη και τα πολλαπλασίασε, κατάφερε με την αρετή, την άσκηση και την καρτερία της να φθάσει σε δυσανάβατα μέτρα αρετής. Μια σημαντική φυσιογνωμία εκείνης της εποχής ο Γεννάδιος Σχολάριος, ο πρώτος Οικουμενικός Πατριάρχης μετά την άλωση, στον Παραμυθητικό του Λόγο προς τον Βασιλέα Κωνσταντίνο ΙΑ', «Επί τη κοιμήσει της μητρός Αυτού αγίας Υπομονής», αναφέρει χαρακτηριστικά τα εξής:

«Την μακαρίαν εκείνην Βασίλισσαν όταν την επεσκέπτετο κάποιος σοφός, έφευγεν κατάπληκτος από την ιδικήν της σοφίαν. Όταν την συναντούσε κάποιος ασκητής, αποχωρούσε, μετά την συνάντηση, ντροπιασμένος δια την πτωχείαν της ιδικής του αρετής, συγκρινομένης προς την αρετήν εκείνης. Όταν την συναντούσε κάποιος συνετός, προσέθετεν εις την ιδικήν του περισσοτέραν σύνεσιν. Όταν την συναντούσε κάποιος νομοθέτης, εγινόταν προσεκτικώτερος. Όταν συνομιλούσε μαζί της κάποιος δικαστής, διεπίστωνε ότι έχει ενώπιόν του έμπρακτον Κανόνα Δικαίου. Όταν κάποιος θαρραλέος (τη συναντούσε), ένοιωθε νικημένος, αισθανόμενος έκπληξιν από την υπομονήν, την σύνεσιν και την ισχυρότητα του χαρακτήρος της. Όταν την επλησίαζε κάποιος φιλόανθρωπος, αποκτούσε εντονώτερο το αίσθημα της φιλανθρωπίας. Όταν την συναντούσε κάποιος φίλος των διασκεδάσεων, αποκτούσε σύνεσιν, και, γνωρίζοντας την ταπείνωσιν εις το πρόσωπόν της, μετανοούσε. Όταν την εγνώριζε κάποιος ζηλωτής της ευσεβείας, αποκτούσε μεγαλύτερον ζήλον. Κάθε πονεμένος με τη συνάντησιν μαζί της, καταλάγιαζε τον πόνο του. Κάθε αλαζόνας αυτοτιμωρούσε την υπερβολικήν του φιλαυτίαν. Και γενικά κανένας δεν υπήρξε, που να ήλθεν εις επικοινωνίαν μαζί της και να μην έγινε καλύτερος».

Ο Θεός ευδόκησε να μην ζήσει τις τελευταίες τραγικές στιγμές της Αυτοκρατορίας. Την κάλεσε κοντά Του στις 13 Μαρτίου 1450 μ.Χ., έχοντας διανύσει 35 χρόνια ως Αυτοκρατορίσσα και 25 ως ταπεινή μοναχή. Ο σύγχρονός της διάκονος Ιωάννης Ευγενικός, αδελφός του Μάρκου του Ευγενικού Αρχιεπισκόπου Εφέσου, στον Παραμυθητικό του Λόγο προς τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγον επί τη κοιμήσει της Μητρός του αγίας Υπομονής συνοψίζει:

«Ως προς δε την αιίδιμον, εκείνην Δέσποινα Μητέρα σου, τα πάντα εν όσω ζούσε, ήσαν εξαίρετα, η πίστις, τα έργα, το γένος, ο τρόπος, ο βίος, ο λόγος και όλα μαζί ήσαν σεμνά και επάγια της θείας τιμής και, όπως έζησε μέτοχος της θείας Προνοίας, έτσι και ετελεύτησεν».

Η «Αγία Δέσποινα»,όπως την ονομάζει ο Γεώργιος Φραντζής, συνέδεσε την έννοια του μοναχικού της ονόματος (Υπομονή) με τον τρόπον αντιμετώπισεως και των ευτυχών στιγμών και των απείρων δυσκολιών της όλης ζωής της. Υπομονή κατά βίον, πράξιν και μοναχικό όνομα. «Τη υπομονή αυτής εκτήσατο την ψυχήν αυτής».

Σύγχρονο θαύμα της Αγίας

Είναι αρκετές οι εμφανίσεις της αγίας Υπομονής τα τελευταία χρόνια σε ευσεβείς και μη χριστιανούς. Επιλεκτικά καταχωρούμε ένα συμβάν που περιγράφει την θαυμαστή εμφάνισή της και θεραπεία κάποιου ασθενή.

«Η αγία Υπομονή εμφανίσθηκε ως μοναχή σε κάτοικο των Αθηνών που εργαζόταν σε ταξί. Το σταμάτησε και ζήτησε να κατευθυνθεί προς το Λουτράκι. Ο ταξιτζής είχε καρκίνο του δέρματος στα χέρια του και βρισκόταν σε μεγάλη απελπισία.

Καθ' οδόν η μοναχή που φορούσε ένα κουκούλι με κόκκινο σταυρό τον ρώτησε: «Γιατί είσαι μελαγχολικός;» και εκείνος δεν δίστασε να ομολογήσει όλη την αλήθεια. Μετά τον ρώτησε αν θέλει να τον σταυρώσει για να γίνει καλά και εκείνος δέχθηκε. Σε λίγο όμως τον έπιασε υπνηλία και παρεκάλεσε την μοναχή να σταθούνε λίγο για να μην σκοτωθούνε. Είχαν φθάσει κοντά στα διόδια και εύκολα θα έβρισκαν άλλο ταξί αν εκείνη βιαζόταν. Κάθισε στην άκρη του δρόμου και τον πήρε ο ύπνος. Όταν ξύπνησε διαπίστωσε ότι τα χέρια του είχαν γίνει καλά, αλλά η μοναχή είχε εξαφανιστεί. Ρώτησε τους ανθρώπους των διοδίων μήπως είδανε καμιά μοναχή εκεί κοντά, αλλά κανείς δεν την είχε δει. Τότε συγκλονισμένος γύρισε στο ταξί του και κατάλαβε ότι κάποια αγία ήταν κι' έγινε άφαντη. Κατευθύνθηκε μετά στον γιατρό του και του διηγήθηκε το περιστατικό. Την στιγμή εκείνη έπεσε το μάτι του σε μια εικόνα που ήταν κρεμασμένη στον τοίχο του ιατρείου. Πετάχτηκε απ' το κάθισμά του και φώναξε: «Αυτή ήταν».

Σημειωτέον ότι η εικόνα ήταν της αγίας Υπομονής. Έτσι έμαθε ποια ήταν εκείνη που τον θεράπευσε και τον γλύτωσε και απ' την απελπισία. Το κουκούλι με τον κόκκινο σταυρό έδειχνε την καταγωγή πριν γίνει αυτοκρατορίσσα του Βυζαντίου και με αυτό το μοναχικό σχήμα τελείωσε και την επίγεια ζωή της. Εκ των υστέρων γίνηκε γνωστό ότι η ημέρα που γίνηκε το θαύμα ήταν 13 Μαρτίου, ημέρα που η αγία γιορτάζει».

Εικόνα της ευρίσκεται στην Ιερά Μονή οσίου Παταπίου στο Λουτράκι Κορινθίας και η Εκκλησία τιμά την μνήμη της Οσίας Υπομονής, επίσης, στις 13 Μαρτίου.

Λειτουργικά κείμενα

Απολυτίκιον

Ἦχος πλ. α'. Τον συνάναρχον Λόγον.

Τὴν κλεινὴν βασιλίδα ἐγκωμιάωμεν, Ὑπομονὴν τὴν οσίαν, περιστεράν ευλαβὴ ἐκ τοῦ κόσμου πετασθεῖσαν τῆς συγχύσεως πρὸς τὰς σκηνὰς τοῦ οὐρανοῦ ἐν ἀγάπῃ ἀκλινεῖ, ἀσκήσει καὶ ταπεινώσει βιώντες' Μήτηρ, λιταῖς σου θραῦσον ἡμῶν τῆς αμαρτίας δεσμούς.

Κοντάκιον

Ἦχος πλ. δ'. Τη Ὑπερμάχῳ.

Ὑπομονῆς θεοστηρίκτου τὴν ομώνυμον καὶ βασιλίδων θεοσόφων τὴν υπέρτιμον, τὴν ἐκλάμψασαν ὡς ἄστρον ἐν Βυζαντίῳ καὶ χορούς μοναζουσῶν καταπυρσεύσασαν, ταπεινώσεως βολαῖς ἀνευφημήσωμεν, πόθῳ κράζοντες. Χαίροις, Μήτηρ πανεύφημε.

Μεγαλυνάριον

Χαίροις ἐκμαγείον ὑπομονῆς, στήλη σωφροσύνης, ἀδιάσειστον ἀρετῶν, τείχος καὶ ταμείον, Ὑπομονή, ἀγάπης, ἐνθέων βασιλίδων κέρας περίδοξον.

Αγιογραφίες / Φωτογραφίες

Βυζαντινή αγιογραφία της Αγίας Υπομονής στο σπήλαιο του Οσίου Παταπίου

Αγία Υπομονή - Μιχαήλ Χατζημιχαήλ©
www.michaelhadjimichael.com

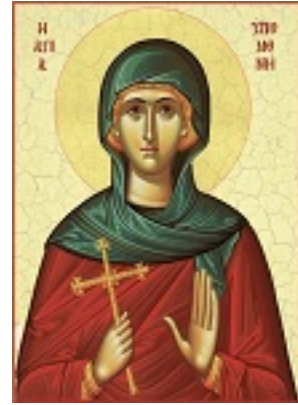
Πορτραίτο του Εμμανουήλ Β΄ του Παλαιολόγου με τη σύζυγό του Ελένη (Αγία Υπομονή) και δύο τους τέκνα

Αγία Υπομονή - Πηνελόπη Σχιζοδήμου© (www.porpe.gr)

Αγία Υπομονή

Αγία Υπομονή

Αγία Υπομονή

Αγία Υπομονή

Αγία Υπομονή

Αγία Υπομονή

Η Κάρα Αγίας Υπομονής που
βρίσκεται στη Μονή του Οσίου
Παταπίου

Σχετικές συνδέσεις

1. [Όσιος Πατάπιος](#)
2. [Όσιος Συμεών Κτήτορας της Μονής Χιλανδαρίου Αγίου Όρους](#)
3. [Σύναξη των εν τη Λακωνία διαλαμψάντων Αγίων](#)
4. [Οσία Υπομονή](#)

Παραπομπές

1. [Ιερά Μονή Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου](#)
2. [ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ - ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΟ INTERNET](#)
3. [ΤΟ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ](#)